

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania R.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.
z dnia 30 sierpnia 2016 r., sygn. akt III AUa .../15,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 sierpnia 2016 r., Sąd Apelacyjny w sprawie z odwołania R. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 29 października 2013 r., w której organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 28 lipca 2015 r., w którym Sąd oddalił odwołanie wnioskodawcy.

W sprawie ustalono, że R.S., ur. 6 sierpnia 1955 r., z zawodu jest cukiernikiem, zarobkowo pracował jako monter rolet i pracownik ochrony. Od dnia 9 lipca 2013 r. pobierał zasiłek chorobowy, a w dniu 26 lipca 2013 r. złożył wniosek o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy internisty, psychiatry, neurologa i chirurga-ortopedy na okoliczność, czy schorzenia, na jakie cierpi wnioskodawca skutkują jego niezdolnością do pracy. Wszyscy biegli lekarze w treści swoich opinii stwierdzili, że ubezpieczony pomimo stwierdzonych schorzeń nie jest osobą niezdolną do pracy, bowiem stopień nasilenia tych schorzeń nie uniemożliwia mu wykonywania pracy zgodnej z jego kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym. Wspomniane opinie biegłych zarówno Sąd Okręgowy, jak i Sąd Apelacyjny uznały za miarodajny dowód oceniając, że są one rzetelne, należycie uzasadnione, zostały wydane w oparciu o badanie wnioskodawcy i analizę dokumentacji medycznej, pochodzą od biegłych o adekwatnych specjalnościach lekarskich, którzy w sposób jednoznaczny stwierdzili, że istniejące schorzenia i stopień ich nasilenia nie naruszają sprawności organizmu wnioskodawcy w stopniu powodującym niezdolność do pracy.

Sąd drugiej instancji uznał, że apelujący niezasadnie podnosił, że okolicznościami przemawiającymi za przyznaniem mu renty z tytułu niezdolności do pracy jest to, że ukończył 60 lat, choruje od dzieciństwa, a stan jego zdrowia, pomimo leczenia specjalistycznego, stale się pogarsza, wskazując, że szczególną i charakterystyczną cechą orzekania w przedmiocie niezdolności do pracy jest to, że kluczowym wyznacznikiem jest w tym zakresie stan zdrowia, który niewątpliwie jest okolicznością zmienną, może zarówno ulec poprawie, jak i pogorszeniu. O niezdolności do pracy nie decyduje przy tym sam fakt występowania schorzeń, lecz ocena, czy i w jakim zakresie wpływają one na utratę zdolności do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami.

Dalej Sąd odwoławczy wskazał, że prawidłowej oceny stanu zdrowia skarżącego dokonanej przez biegłych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji nie podważa przedłożone na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2016 r. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 21 października 2015 r. zaliczające skarżącego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Przedłożone orzeczenie nie ma bezpośredniego wpływu na rozstrzygnięcie niniejszego postępowania. Sąd odwoławczy powołał się na orzecznictwo, w którym przyjęto, że osoba, która ze względów dotyczących rehabilitacji uzyskała orzeczenie np. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, nie staje się tylko z mocy tego

orzeczenia osobą niezdolną do pracy, z pominięciem warunków niezdolności do pracy określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.), orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydawane jest w odmiennym trybie, w porównaniu z ustawą emerytalno - rentową, w oparciu o inne przesłanki i służyć ma przede wszystkim uzyskaniu świadczeń przewidzianych ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. Sąd Apelacyjny zwrócił również uwagę na fakt, że orzeczenie zaliczające skarżącego do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie istniało jeszcze ani w dacie wydania zaskarżonej decyzji, jak również w dacie badania wnioskodawcy przez biegłych sądowych. Ponadto w treści orzeczenia zaliczającego skarżącego do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności podano jako przyczyny niepełnosprawności schorzenie psychiczne i upośledzenie narządu ruchu (symbol 02-P i 05-R stosownie do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności – jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1110), Ocena schorzeń pozostających u podstaw orzeczenia zaliczającego skarżącego do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności została też dokonana w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji przez biegłych lekarzy sądowych pod kątem istnienia niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy emerytalno-rentowej Biegli lekarze psychiatra, neurolog i chirurg - ortopeda jednoznacznie stwierdzili, że nasilenie schorzeń stwierdzonych u niego schorzeń nie czyni skarżącego niezdolnym do pracy.

Sąd drugiej instancji uznał również, że nie mogą posłużyć weryfikowaniu prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego przedłożone przez skarżącego dokumenty w postaci wyniku badania radiologicznego z dnia 17 listopada 2014 r. i karty informacyjnej leczenia szpitalnego wskazującej na pobyt skarżącego w Oddziale Reumatologicznym Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką w dniach od 16 do 20 listopada 2015 r., bowiem warunki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy, a w postępowaniu odwoławczym od decyzji odmawiającej prawa do tej renty sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność

decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania. Skoro niniejsze postępowanie zostało zainicjowane odwołaniem od decyzji z dnia 29 października 2013 r., a zasadą w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych jest dokonywanie kontroli prawidłowości decyzji według stanu rzeczy istniejącego w dacie jej wydania, to konieczne jest uwzględnienie stanu zdrowia skarżącego z października 2013 r., tymczasem w przedłożonych przez niego dodatkowych dokumentach medycznych znajdują odzwierciedlenie okoliczności jakie zaistniały około jeden rok (wynik badania radiologicznego) i około dwa lata (karta informacyjna leczenia szpitalnego) po dacie wydania zaskarżonej decyzji.

Nie miała również znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy przedłożona przez skarżącego decyzja o ustaleniu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego. Z przepisu art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 114 ze zm.) wynika, że zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia. Przedłożona przez skarżącego decyzja nie odnosi się wprost do istnienia niezdolności do pracy, a jedynie do kwestii niepełnosprawności. W przypadku skarżącego u podstaw wydania tej decyzji pozostawało stwierdzenie, że legitymuje się on orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (orzeczenie z dnia 21 października 2015 r.) oraz że niepełnosprawność powstała u skarżącego w wieku do ukończenia 21 lat (z ust. 4 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wynika, że niepełnosprawność istnieje u skarżącego od 13 roku życia).

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości skargą kasacyjną odwołujący się. Skargę oparto na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Wskazano, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne sprowadzające się do potrzeby wypracowania takich kryteriów wykładniczych, które pozwolą na dostateczne sprecyzowanie zakresu pojęcia niezdolności do pracy oraz kwestii dopuszczalności zastosowania rozwiązania polegającego na uchyleniu wyroku oraz

poprzedzającej go decyzji organu rentowego w sytuacji ujawnienia się nowych okoliczności dotyczących stanu zdrowia odwołującego się, analogicznie do z art. 477¹⁴ § 6 k.p.c. dotyczącym postępowania w zakresie ustalenia stopnia niepełnosprawności.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniosł o nie przyjmowanie do rozpoznania skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 30 sierpnia 2016 r.; ewentualnie, o oddalenie tej skargi, a w każdym razie o: zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego

przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wskazał jakiegokolwiek zagadnienia prawnego, które mogłoby uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jeżeli chodzi o pierwsze ze sformułowanych zagadnień, to należy wskazać, że pojęcie „niezdolności do pracy” zostało wyjaśnione w art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383). Zgodnie z ust. 1 tego przepisu niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Jednocześnie w ust. 2 i 3 wspomnianego artykułu wskazano, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz pojęcie niezdolności do pracy było również wielokrotnie przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego, który stwierdzał, że przy ocenie roszczeń rentowych, wynikających z art. 57 ust. 1 ustawy emerytalnej, który wśród przesłanek nabycia prawa do sporego świadczenia wymienia stwierdzenie u wnioskodawcy niezdolności do pracy, należy posłużyć się definicjami pojęcia niezdolności do pracy i jej rodzajów (wraz z przesłankami orzekania o niej) zawartymi w art. 12 oraz art. 13 tej ustawy. W myśl pierwszego z powołanych przepisów, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania tej zdolności po przekwalifikowaniu, przy czym niezdolność jest całkowita, gdy oznacza utratę możliwości wykonywania jakiejkolwiek pracy, tj. w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowisku pracy odpowiednio przystosowanym do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2000 r., II UKN 134/00, OSNAPiUS 2002 nr 15, poz. 359) i częściowa, gdy ogranicza się do utraty w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Ustawodawca odróżnia dwa aspekty niezdolności do pracy, tj. ekonomiczny (obiektywne pozbawienie danej osoby możliwości zarobkowania w drodze wykonywania jakiejkolwiek pracy lub pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji) oraz biologiczny (stan organizmu dotkniętego schorzeniem naruszającym jego sprawność). Dopiero koniunkcja tych dwóch elementów pozwala na uznanie danej osoby za niezdolną do pracy. W konsekwencji nie oznacza niezdolności do pracy niemożność wykonywania zatrudnienia spowodowana innymi przyczynami niż naruszenie sprawności

organizmu i odwrotnie - nie jest ową niezdolnością biologiczny stan kalektwa lub choroby nieimplikujący wskazanych wyłączeń lub ograniczeń w świadczeniu pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2016 r., III UK 143/15, LEX nr 2054487 i przytoczone w nim orzecznictwo; wyrok Sądu Najwyższego z 29 listopada 2016 r., II UK 426/15, LEX nr 2191451).

Pełnomocnik skarżącego nie wskazał żadnych argumentów, które wskazywałyby na konieczność zmiany lub uzupełnienia dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego. W szczególności należy wskazać, że nie jest możliwe ustalenie uniwersalnych kryteriów, pozwalających uznać konkretne schorzenia za uzasadnienie dla przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy. Jak bowiem słusznie wskazywały Sąd obu instancji w niniejszej sprawie, stwierdzenie niezdolności do pracy nie jest uzależnione od samego występowania schorzeń u konkretnego pracownika ale od wpływu tych schorzeń na jego możliwość pracy, dlatego nie można przyjąć, że wystąpienie jakiejś choroby może być samo z siebie uznawane za niezdolność do pracy, bez dokonywania oceny wpływu tej choroby na organizm ubezpieczonego i jego zdolność do wykonywania pracy. Jednocześnie ocena taka zawsze musi być dokonywana indywidualnie, w okolicznościach konkretnego przypadku, bowiem wpływ tych samych schorzeń na organizm człowieka i ich nasilenie może być różne w przypadku każdej indywidualnej osoby.

W odniesieniu natomiast do kwestii analogicznego stosowania art. 477¹⁴ k.p.c. w sprawach o rentę z tytułu niezdolności do pracy należy podnieść, że skarżący nie wskazał jaki wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy miałyby mieć odpowiedź na te zagadnienie, skoro Sąd drugiej instancji nie stwierdził, aby w niniejszej sprawie istniały podstawy do uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i poprzedzającej go decyzji organu rentowego.

Niezależnie jednak od powyższego trzeba podkreślić, że kwestia ta była już przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, który stwierdził, że w sprawach o renty, w których przesłanką nabycia prawa do świadczeń jest istnienie niezdolności do pracy, zastosowanie art. 316 § 1 k.p.c. w odniesieniu do nowych okoliczności związanych z przesłanką zdrowotną nabycia tych świadczeń zostało w istocie wyłączone. W tym zakresie art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. wprowadza szczególną regulację, stanowiąc, że w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego

prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie. Należy także podkreślić, że choć art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. w przytoczonym wyżej brzmieniu obowiązuje od dnia 20 marca 2015 r., to istota zawartej w nim regulacji została wprowadzona już wcześniej, od dnia 1 maja 2005 r. Sąd orzekający nie może więc uwzględnić zmian w stanie zdrowia ubezpieczonego, choćby uległ on istotnemu pogorszeniu po dniu złożenia odwołania (decyzji), czyniąc go niezdolnym do pracy. Nie będzie zatem co do zasady możliwe przyznanie świadczenia w takich okolicznościach, lecz konieczne stanie się uchylenie decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu, który wyda nową decyzję uwzględniającą nowe okoliczności. Ograniczenie takie jest uzasadnione instytucjonalnie, gdyż usuwa możliwość wydawania orzeczenia lekarskiego przez lekarzy niebędących lekarzami orzecznikami, którym funkcja ta została zastrzeżona w ustawie. Biegli sądowi, wydając opinię przed sądem, są uprawnieni do kontroli prawidłowości kwalifikacji niezdolności przeprowadzonej przez orzeczników oraz komisję lekarską ZUS, nie mogą jednak sami dokonywać oceny istnienia niezdolności do pracy na podstawie nowych okoliczności mających wpływ na niezdolność do pracy, których uprzednio nie oceniali orzecznicy i komisja lekarska ZUS. Wypada jednakże zauważyć, że Sąd odwoławczy nie jest uprawniony do skorzystania z rozwiązania przewidzianego w art. 477¹⁴ § 4 k.p.c., gdyż przepis ten ma zastosowanie wyłącznie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Nowe okoliczności, dotyczące stanu zdrowia, które ujawnią się po wydaniu wyroku przez sąd pierwszej instancji, upoważniają więc jedynie osobę ubiegającą się o świadczenie rentowe do złożenia w organie

rentowym nowego wniosku o rentę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2014 r., II UK 96/14, LEX nr 1642878). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w pełni podziela tę wykładnię i uważa, że nie wymaga ona uzupełnienia.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w punkcie drugim ma swoje oparcie w § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

kc